

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ Hotărâre privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

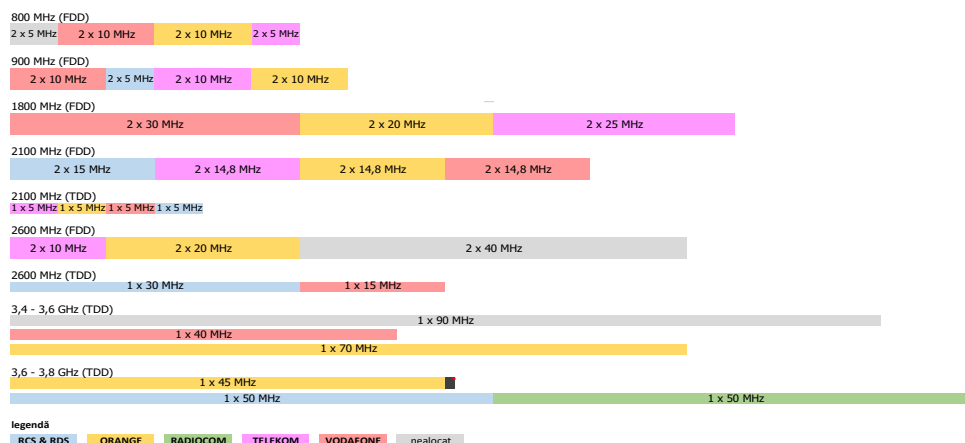
Utilizarea resursei limitate de spectru radio este condiționată de obținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, înscris prin care se stabilesc un set de reguli ce trebuie urmate pentru exploatarea bunului aflat în proprietatea publică a statului și în administrarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *ANCOM*).

Prin licențele acordate potrivit legii se conferă unor titulari dreptul de a utiliza o resursă limitată în scopul furnizării serviciilor de comunicații electronice, drepturile individuale de utilizare fiind acordate în vederea atingerii unor obiective legate de calitatea serviciilor furnizate. De asemenea, drepturile individuale de utilizare – licențele – sunt acordate și pentru evitarea producerii de interferențe prejudiciabile asupra serviciilor furnizate de alți utilizatori ai resursei limitate.

Cadrul normativ în vigoare, reprezentat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, stabilește, în cadrul art. 28, că acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio prin intermediul unor proceduri de selecție competitivă sau comparativă este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență.

Norma juridică invocată mai prevede că taxa de licență (în cazul procedurii de selecție comparativă), respectiv valoarea minimală a taxei (în cazul procedurii de selecție competitivă), precum și condițiile privind efectuarea plății sunt fi stabilite prin hotărâre a Guvernului inițiată de către ANCOM.

Furnizarea serviciilor de comunicații mobile/fixe de bandă largă se realizează în prezent prin intermediul drepturilor de utilizare a frecvențelor radio acordate ca urmare a procedurilor de selecție organizate în cursul anilor 2005 și 2007 (pentru banda de frecvențe radio 2100 MHz), precum și în 2012 și 2015 (pentru drepturile de utilizare din benzile 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2600 MHz, respectiv 3400-3800 MHz), drepturile de utilizare în vigoare (pentru luna iulie 2019) fiind prezentate schematic conform figurii de mai jos:

Ca urmare a principiului neutralității tehnologiei utilizate și neutralității serviciului furnizat, în limitele stabilite prin Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe radio, drepturile individuale în vigoare pot fi utilizate pentru furnizarea serviciilor de comunicații mobile 2G, 3G și 4G, titularii având posibilitatea de implementare și a noilor tehnologii în măsura în care acest lucru este posibil ca urmare a cantităților de spectru radio deținute.

Cu toate acestea, pentru implementarea adecvată a noilor tehnologii este necesară punerea la dispoziție a unor resurse de spectru radio suplimentare, care să majoreze portofoliile de spectru utilizate pentru servicii de comunicații mobile/fixe de bandă largă. Odată cu adjudecarea și a drepturilor de utilizare ce sunt parte a procedurii de selecție avută în vedere de Autoritate, titularii de drepturi de utilizare au create premisele pentru implementarea la scară a noilor tehnologii.

Majorarea portofoliilor de spectru radio deținute de titularii de drepturi este recunoscută ca fiind necesară și în cadrul secțiunii 7.1 – *„Spectru optim pentru 5G”* din cadrul anexei la Hotărârea Guvernului nr. nr. 429/2019 pentru aprobarea Strategiei 5G pentru România (denumită în continuare Strategia).

Aceeași secțiune din cadrul Strategiei reține că *„În scopul favorizării dinamicii competitive sănătoase în sectorul comunicațiilor, licitațiile vor porni de la prețuri corecte, care reflectă perspectivele de dezvoltare a sectorului în România [...]”*.

În fundamentarea Hotărârii Guvernului nr. 605/2012 privind stabilirea cuantumului valorilor minime a taxelor de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 790-862 MHz, 880-915 MHz/925-960 MHz, 1710-1785 MHz/1805-1880 MHz și 2500-2690 MHz, s-a arătat că în materia procedurilor de selecție competitivă, stabilirea valorilor minime ale taxelor de licență poate fi realizată în mai multe modalități, în funcție de o serie de factori precum obiectivele urmărite, designul propriu-zis al procedurii, presiunile competitive interne, etc. Astfel, valorile minime pentru taxele de licență pot fi stabilite ca:

- niveluri nominale, suficiente pentru descurajarea ofertelor neserioase;
- niveluri care să asigure recuperarea eventualelor costuri ocazionate de schimbarea destinației spectrului;
- niveluri care să reflecte valoarea de piață estimată, de exemplu prin raportare la tranzacții private, la valorile rezultate din alte proceduri de selecție similare sau chiar la prețul istoric al resursei.

În fundamentarea nivelului valorii minime pentru taxa de licență este necesară realizarea unui echilibru între două tendințe contrare. Pe de o parte, stabilirea valorii minime la nivel ridicat este probabil să genereze beneficii, atât în sensul reducerii câștigurilor potențiale ale operatorilor din ofertarea strategică concertată (în vederea reducerii strategice a cererii), precum și în sensul asigurării faptului că măsurile pentru dezvoltarea concurenței nu facilitează accesul unei persoane care, atribuind spectrului o valoare redusă, aduce o contribuție slabă la atingerea obiectivelor de stimulare a concurenței. Pe de altă parte, există riscul ca o parte din resursele de spectru să rămână nevândute, dacă valorile minime ale taxelor de licență sunt prea mari.

În contextul procedurii de selecție ce urmează a fi organizate de ANCOM, nu există costuri ocazionate de schimbarea destinației benzilor de frecvențe. De asemenea, stabilirea unor prețuri nominale pentru valoarea minimă a taxei de

licență per bloc de frecvențe cu scopul descurajării ofertelor nereserioase este nejustificată întrucât acest tip de oferte pot fi descurajate printr-o multitudine de criterii ale procedurii legate de calificarea participanților (de exemplu, cifra de afaceri, scrisoare de garanție bancară etc.) sau de acceptarea ofertelor (de exemplu, punctajul atribuit loturilor sau incrementele minime ale prețurilor ofertate).

Valoarea de piață a spectrului

În fundamentarea precedentelor hotărâri privind stabilirea cuantumurilor unor taxe de licență*, am arătat că valoarea economică a spectrului pentru comunicații mobile terestre diferă atât în spațiu, de la un stat la altul, cât și în timp, depinzând de o multitudine de factori precum: dimensiunea și potențialul pieței interne, cererea de servicii de comunicații mobile, dinamica competitivă a pieței (de exemplu, numărul și dimensiunea operatorilor existenți sau a potențialilor concurenți), disponibilitatea și prețul spectrului în alte benzi substituibile, condițiile de utilizare (de exemplu, obligații de acoperire, durata licenței etc.), prevederile și predictibilitatea legislației naționale și a cadrului de reglementare în domeniu. De asemenea, se menționa că valoarea economică a licențelor/spectrului depinde și de o serie de factori exogeni, în afara controlului autorităților, precum proprietățile fizice și caracteristicile de propagare în benzile respective, ciclurile tehnologice, ciclurile economice, ciclurile investiționale, facilitatea și costul accesului la capitaluri, apartenența operatorilor la grupuri multinaționale și strategiile globale ale acestora etc.

Nota: Hotărârea Guvernului nr. 1282/2011 privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea perioadei de valabilitate a licențelor de utilizare a frecvențelor radio acordate în benzile de frecvențe 890-915 MHz/935-960 MHz și 1722,7-1747,5 MHz/1817,7-1842,5 MHz, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 605/2012 privind stabilirea cuantumului valorilor minime a taxelor de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 790-862 MHz, 880-915 MHz/925-960 MHz, 1710-1785 MHz/1805-1880 MHz și 2500-2690 MHz*

Prin urmare, date fiind numărul, complexitatea, interacțiunile și interdependențele între factorii care, în reflectarea circumstanțelor diferitelor piețe, în diferite momente de timp, pot influența valorile spectrului radio, demersurile de estimare a valorilor de piață a benzilor radio sunt imperfecte, indiferent de modelele teoretice utilizate și de aproximările practice efectuate. Nu în ultimul rând, trebuie remarcată asimetria de informații a autorităților în raport cu furnizorii de rețele de comunicații mobile, ale căror evaluări private asupra valorilor licențelor sunt reflectate de obicei în rezultatele procedurilor competitive de selecție.

În contextul prezentei proceduri de selecție, se propune reflectarea următoarelor criterii în nivelul minim al taxei de licență per bloc de frecvențe, criterii relevante pentru estimarea unor valori de piață care să reflecte valoarea economică a spectrului de frecvențe radio:

- Proprietățile fizice ale benzii
Resursele de spectru nu sunt omogene. Legile fizicii influențează factori precum distanța de propagare a semnalului și cantitatea de informații ce poate fi transportată sau relația dintre dimensiunea constructivă a antenei și banda de frecvențe radio. Spre exemplu, frecvențele joase, sub

1 GHz tind să se propage pe distanțe mai mari și să pătrundă mai bine în interiorul clădirilor comparativ cu frecvențele înalte, însă sunt caracterizate de o lărgime de bandă mai mică a canalului radio, care poate să nu fie suficientă pentru transferul unei cantități mari de informații.

- Cererea de spectru

Dezvoltările tehnologice din ultimii ani care au urmărit extinderea posibilităților de utilizare a internetului mobil în mai multe benzi de frecvențe, au fost generate în principal de valoarea pe care consumatorii o atribuie acestui gen de servicii. Prin urmare, valoarea potențială a benzilor ce permit aceste dezvoltări tehnologice, atât pentru titularii de drepturi cât și pentru societate în ansamblu, a crescut.

De asemenea, cererea crescândă de comunicații mobile în bandă largă determină în mod firesc creșterea cererii de spectru radio, în special în condițiile în care dezvoltările tehnologice nu sunt suficiente pentru decongestionarea unor benzi de frecvențe radio.

- Cantități maxime de spectru ("plafoanele de spectru")

Având în vedere probabilitatea ca cererea de spectru a ofertanților să manifeste intensități diferite de la o bandă de frecvențe la alta, inclusiv în contextul plafoanelor de spectru, stabilirea unor valori minime pentru taxa de licență diferențiată de la o bandă la alta, precum și adoptarea unor mecanisme de asigurare a concurenței, sunt justificate în mod obiectiv.

Astfel, în cazul benzilor care fac obiectul unor plafoane de spectru, stabilirea unor valori minime prin raportare la valoarea de piață estimată ar permite realizarea unui echilibru între, pe de o parte, eficiența productivă, statică, asociată unei valori intrinseci potențial mai mici (efect al plafoanelor de spectru sau al rezervării unei porțiuni de spectru pentru un operator nou intrat) și, pe de altă parte, eficiența alocativă dinamică pe termen lung și beneficiile care decurg din aceasta asupra concurenței și consumatorilor.

În context, trebuie avut în vedere faptul că simpla existență a plafoanelor de spectru, ca mecanisme pentru asigurarea concurenței la nivel de infrastructuri, nu este suficientă. Astfel, în condițiile în care, în fapt, realizarea unei rețele de comunicații mobile naționale eficiente necesită în mod obiectiv arbitrarea unor cantități diferite de spectru în benzi de frecvențe de peste 1 GHz și sub 1 GHz, cantitatea de spectru care face obiectul procedurii de selecție depășește necesarul unei asemenea rețele. Prin urmare, plafoanele de spectru pot afecta valoarea frecvențelor rezultate din licitație numai în măsura în care plafoanele de spectru sunt semnificativ prea restrictive în raport cu necesitățile rezonabile de dezvoltare ale rețelelor, noi sau existente.

- Drepturile existente

Porțiuni semnificative din resursele de spectru în benzile de 800 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz care fac obiectul prezentei proceduri sunt deja utilizate. Prin urmare, este susceptibil ca operatorii cu drepturi existente în bandă să atribuie o valoare mai mare porțiunilor de spectru pe care deja le utilizează în prezent sau celor adiacente acestora, comparativ cu alte porțiuni de spectru care fac obiectul procedurii.

De asemenea, asimetria în portofoliile de spectru ale operatorilor existenți este probabil să alimenteze apetitul pentru achiziția drepturilor

de utilizare ale acestor active strategice pentru furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații mobile/fixe de bandă largă.

- Durata drepturilor

Durata drepturilor influențează în mod direct capacitatea de generare venituri, însă măsura în care durata drepturilor este direct proporțională cu valoarea este discutabilă. Astfel, pe de o parte, utilizarea pe termen lung permite o mai mare flexibilitate în utilizarea mix-ului optim de factori de producție, fiind totodată susceptibilă să fie caracterizată de o utilizare intensivă a resursei și de creșteri de eficiență productivă prin încorporarea progresului tehnologic, fenomene care recomandă o valoare mai mare a spectrului pe termen lung. Pe de altă parte, valoarea pe termen scurt este influențată în mod substanțial de gradul prezent de utilizare, costurile reorganizării spectrului fiind relevante pentru valoarea pe termen scurt. Având în vedere că cele două tendințe acționează în sensuri contrare, apreciem că o relație direct proporțională „durată – valoare” este o aproximare rezonabilă pentru scopul stabilirii valorilor minime ale taxelor de licență.

- Condițiile de utilizare a drepturilor

În măsura în care licențele de utilizare impun, în mod obiectiv sau în promovarea unui interes public, condiții în modul de utilizare a drepturilor, atașarea unor astfel de obligații poate fi oneroasă pentru titularii drepturilor și ar putea în principiu să se reflecte în valorile minime pentru taxa de licență. Exemple de asemenea condiții pot fi cele referitoare la cerințele semnificative de acoperire a unor arii geografice neinteresante sub aspect economic sau restricțiile privind utilizarea unor benzi în anumite arii geografice, inclusiv cele impuse de evitarea interferențelor prejudiciabile.

Pe de altă parte, în economia rețelelor mobile, realizarea acoperirii stimulează performanțele rețelelor, contribuind decisiv la realizarea nivelului minim eficient al economiilor de scară necesare operării rețelelor, antrenând cererea de servicii și grăbind astfel materializarea economiilor de scară, gamă și densitate tipice rețelelor mobile de comunicații electronice. Mai mult, migrarea traficului către o generație tehnologică superioară mărește semnificativ performanțele rețelelor, atât pe cele economice cât și pe cele tehnice.

Performanța potențială a rețelelor ar putea fi afectată numai în prezența unor obiective de acoperire care, excedând semnificativ planurile investiționale proprii pe termen lung ale operatorilor, ar fi vădit disproporționate în raport cu resursele spectrale oferite, cu termenele de realizare sau cu cererea potențială.

- Armonizarea internațională

În context trebuie ținut seama că o utilizare eficientă a resurselor de spectru radio este dificil de consolidat fără existența unor acorduri internaționale și/sau europene care să țină cont de caracteristicile fizice ale fiecărei benzi de frecvențe radio în parte. Existența acordurilor europene și/sau internaționale de armonizare a utilizării benzilor de frecvențe, acompaniată de dezvoltarea de sisteme și standarde tehnice, poate crea piețe multinaționale pentru echipamente și servicii de comunicații, permițând inclusiv itineranța (roaming-ul) echipamentelor terminale ale utilizatorilor dintr-o țară în alta pentru o varietate de servicii cu amănuntul (de exemplu, comunicații mobile sau transmisii radio-TV).

Se înțelege de la sine că economiile de scară în producția de echipamente, terminale sau de rețea, rezultat al armonizării internaționale, au o contribuție substanțială la creșterea valorii spectrului pentru furnizarea de servicii cu amănuntul.

În contextul prezentei proceduri, remarcăm că banda de 3400-3800 MHz a fost recent declarată bandă primară pentru introducerea rețelelor și serviciilor 5G în Europa, situație de natură să-i sporească substanțial atractivitatea.

- Disponibilitatea și prețul echipamentelor
Disponibilitatea limitată a echipamentelor sau prețul de achiziție influențează într-o manieră substanțială capacitatea spectrului de a genera beneficii în viitor, prin urmare și atractivitatea spectrului în cauză pentru furnizarea de servicii și respectiv, valoarea economică a spectrului.

Metode pentru estimarea valorii de piață

Recunoscând multitudinea de abordări conceptuale privind estimarea ex-ante a valorii de piață a spectrului, ținând totodată seama de asimetria de informații a autorităților în raport cu potențialii investitori în licențe de utilizare a frecvențelor radio, precum și din dezideratul de a minimiza rolul unor eventuale elemente de subiectivitate inerente unor astfel de calcule, s-au identificat mai multe surse și metode pentru informarea valorii de piață a spectrului, astfel:

- referințe naționale și internaționale de valori rezultate din proceduri competitive de selecție;
- tranzacții private;

De asemenea, este utilă verificarea valorilor minime obținute prin raportare la valorile istorice ale licențelor.

Referințe naționale privind valorile licențelor

Precedentele proceduri de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor organizate de ANCOM pot constitui o bună sursă de informații pentru informarea valorii de piață a resurselor de spectru radio în România.

Astfel, în contextul Hotărârii Guvernului nr. 605/2012, procedura de selecție competitivă organizată în 2012 a început de la următoarele prețuri de pornire (echivalentul în lei a sumelor indicate mai jos):

- 35 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda de frecvențe de 800 MHz;
- 40 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda de frecvențe de 900 MHz;
- 10 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda de frecvențe de 1800 MHz;
- 4 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda de frecvențe de 2600 MHz;
- 3 milioane euro pentru un bloc de 15 MHz nepereche în banda de frecvențe de 2600 MHz.

Rezultatele procedurii au arătat următoarele prețuri medii de adjudecare (normalizate la cantitatea de frecvențe, durata drepturilor și dimensiunea pieței interne a României, reprezentată prin populația rezidentă în anul acordării drepturilor):

- 1,18 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 800 MHz;
- 1,36 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 900 MHz;

- 0,35 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 1800 MHz;
- 0,1 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 2600 MHz.

De asemenea, înainte ca banda 3400-3800 MHz să devină bandă primară pentru dezvoltarea tehnologiilor de tip 5G în Europa, prețurile de pornire pentru procedura de selecție competitivă organizată în 2015, în contextul Hotărârii Guvernului nr. 702/2015, au fost următoarele (echivalentul în lei a sumelor indicate mai jos):

- 370.000 euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda 3410-3600 MHz;
- 185.000 euro pentru un bloc de 5MHz nepereche în banda 3600-3800 MHz.

Rezultatele procedurii organizate în 2015 au arătat următoarele prețuri medii de adjudecare, normalizate conform criteriilor prezentate mai sus:

- 0,0204 euro/MHz/an/locuitor, în banda 3410-3600 MHz;
- 0,0186 euro/MHz/an/locuitor, în banda 3600-3800 MHz.

Suplimentar față de procedurile de selecție competitivă organizate de ANCOM, în august-septembrie 2018 a fost încheiată o tranzacție privată privind drepturile societății 2K Telecom S.R.L. în banda 3400-3800 MHz, respectiv drepturi de utilizare pentru 2x10 MHz, acordate pentru perioada 1 ianuarie 2016-31 decembrie 2025. Valoarea tranzacției a fost de 8 milioane lei (8 milioane euro), inclusiv datoriile aferente licenței.

Raportând valoarea tranzacției la cantitatea de MHz și la durata de valabilitate rămasă a licenței (31 decembrie 2025), rezultă că spectrul radio în banda 3400-3800 MHz a fost tranzacționat cu aproximativ 29.000 euro/MHz/an.

Referințe europene privind valorile licențelor

Analiza a aproape 350 licențe privind utilizarea frecvențelor radio acordate în Europa din 2004 și până în prezent pentru comunicații mobile/fixe de bandă largă în benzile 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1500 MHz, 1800 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz reprezintă o bună sursă de informații privind valoarea atribuită acestor resurse pe piața unică europeană.

Pentru asigurarea comparabilității, valorile licențelor rezultate din proceduri de selecție au fost normalizate prin raportare la tipul și cantitatea resurselor de spectru asociate, la durata licențelor, la dimensiunea pieței interne care poate fi deservită (reprezentată prin numărul de rezidenți la data acordării), respectiv la cursul de schimb tipic al euro la data acordării licențelor (în cazul licențelor emise în alte valute).

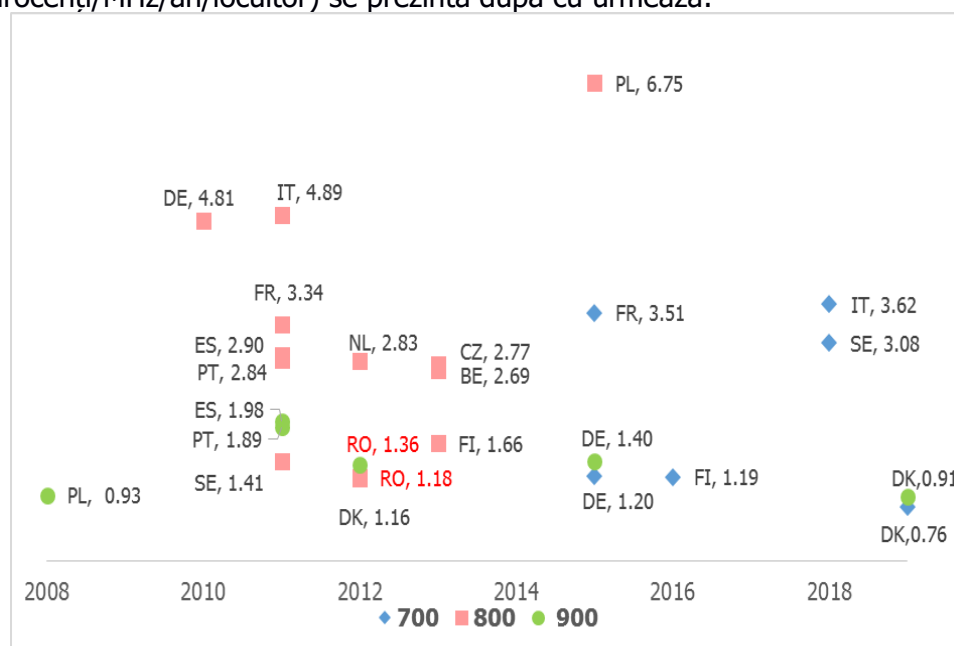
Referințe europene privind valorile licențelor sub 1 GHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în benzile de 700 MHz, 800 MHz și 900 MHz organizate în 15 state membre ale pieței unice interne, inclusiv în România.

Statul	Anul acordării	MHz alocați în benzile			Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an/loc.
		700	800	900			
BE	2013		60		20	360 €	2.69
CZ	2013		60		15,50	271 €	2.77
DK	2019	30			20	79 €	0.76

DK	2019			40	24		0.91
DK	2012		60		22	99 €	1.16
FI	2016	60			17	66 €	1.19
FI	2013		60		20	108 €	1.66
FR	2015	60			20	2799 €	3.51
FR	2011		60		20	2644 €	3.34
DE	2015	60			17	990 €	1.20
DE	2015			70	17	1345 €	1.40
DE	2010		60		15.3	3,570 €	4.81
HU	2012			11.6	10.2	112 €	9.41
IT	2018	60			15.5	2,039 €	3.62
IT	2011		60		17	2,962 €	4.89
NL	2012		20		17	161 €	2.83
PL	2015		50		15	1,970 €	6.75
PL	2008			20	15	107 €	0.93
PT	2011		60		15	270 €	2.84
PT	2011			10	15	30 €	1.89
RO	2012		50		15	178 €	1.18
RO	2012			70	15	288 €	1.36
ES	2011		60		16	1,306 €	2.90
ES	2011			30	16	464 €	1.98
ES	1995			20	33	500 €	1.92
SE	2018	40			22	275 €	3.08
SE	2011		60		25	198 €	1.41
UK	2013		60		nelimitată	2,683 €	n/a

Grafic, valoarea normalizată medie a licențelor la nivelul statelor (eurocenți/MHz/an/locuitor) se prezintă după cu urmează:

În fapt, în statele menționate au fost acordate mai multe drepturi de utilizare în fiecare din benzile enumerate, uneori valorile rezultate din procedurile de selecție prezentând asimetrii substanțiale.

Astfel, utilizând drept referențial fiecare licență, iar nu mediile valorice la nivelul statelor, se obțin următoarele valori:

		Sub 1 GHz	Banda 700 MHz	Banda 800 MHz	Banda 900 MHz
Număr licențe observate în 14 state		73	17	36	20
Valoare (eurocenți/MHz/an/locuitor rezident în anul acordării)	Medie simplă	2,77	2,36	3,08	2,55
	Mediană	2,61	3,03	2,83	1,39
	Medie fără extreme	2,63	2,40	3	2,12
	Medie fără extreme, excluzând România	2,73	2,40	3,18	2,34

Referințe europene privind valorile licențelor în banda L (1500 MHz SDL)

Banda de 1500 MHz este licențiată pentru comunicații mobile terestre în 4 state europene, așa după cum se poate observa din tabelul de mai jos. Dacă rezultatele procedurii organizate în Elveția în 2019 nu permit identificarea valorii atribuite fiecărei benzi, iar cele din Marea Britanie au o vechime mai mare de 10 ani, rezultatele procedurilor organizate în 2015 în Germania și Italia indică valori de 0,58, respectiv 1,34 eurocenți/MHz/an/locuitor rezident (la data acordării).

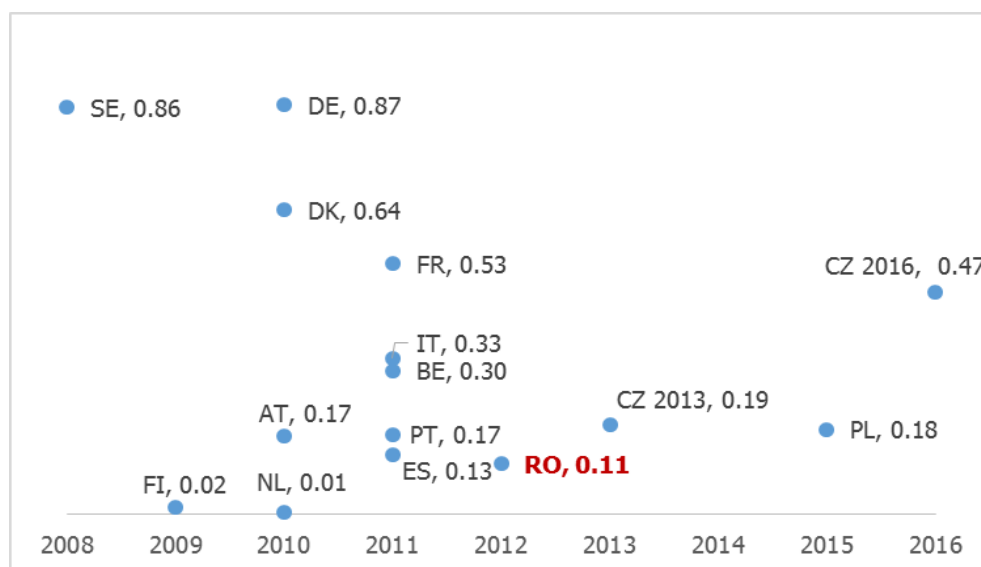
Stat	Anul acordării	MHz alocați	Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an/loc.
DE	2015	40	17 și 18	330	0,58
IT	2015	40	14	462	1,34
CH	2019	75	15	413 (pentru 580 MHz în 3 benzi: 700 MHz, 1500 MHz și 3,5 GHz)	n/a
UK	2008	40	nelimitată	10,5 (8,3 GBP)	n/a
UK	2015	40	nelimitată	tranzacție privată	n/a

Referințe europene privind valorile licențelor în 2,6 GHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri competitive de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în banda de 2600 MHz (2,6 GHz), organizate în 14 state membre ale pieței unice interne, inclusiv România, din 2008 până în 2016.

Stat	Anul acordării	MHz alocați	Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an/loc
AT	2010	175	16,2	39 €	0.17
BE	2011	155	15	78 €	0.30
CZ	2013	120	15,6	37 €	0.19
CZ	2016	70	13	45 €	0.47

DK	2010	190	20	136 €	0.64
FI	2009	140	20	2,3 €	0.02
FR	2011	140	20	936 €	0.53
DE	2010	190	15	2021 €	0.87
IT	2011	130	17	433 €	0.33
NL	2010	130	20	2,6 €	0.01
PL	2015	127	16,43	143 €	0.18
PT	2011	145	15	39 €	0.17
RO	2012	105	15	34 €	0.11
ES	2011	145	19,23	164 €	0.13
SE	2008	190	15,65	235 €	0.86

Grafic, valoarea normalizată medie a licențelor în banda de 2600 MHz la nivelul statelor (eurocenți/MHz/ an/locuitor) este prezentată în imaginea de mai sus.

Similar altor benzi de frecvențe, valorile licențelor în banda de 2600 MHz sunt asimetrice, trebuind totodată reținut că cele mai multe licențe în banda de 2600 MHz au fost acordate cu mai bine de 8 ani în urmă. Observarea valorilor celor 66 de licențe acordate în banda de 2600 MHz în cele 14 state (iar nu a prețurilor medii înregistrate la nivelul statelor), conduce la următoarele rezultate (eurocenți/MHz/an/loc):

- medie: 0,27 (excluzând România: 0,28)
- mediană: 0,17 (excluzând România: 0,19)
- medie excluzând extremele: 0,27 (excluzând România: 0,28)

Referințe europene privind valorile licențelor în 3,5 GHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în banda 3400-3800 MHz, organizate în 11 state membre ale pieței unice interne din 2015 până în prezent, inclusiv în România.

Stat	Anul acordării	MHz acordați	Durata (ani)	Valoare cumulată (mil. €)	Eurocenți/ MHz/an/loc.
AT	2019	332	20-21	173 €	0.29
CZ	2017	200	12	38 €	0.15
FI	2018	390	15	78 €	0.24
DE	2019	300	18	4165 €	0.93
HU	2016	80	18	3 €	0.02

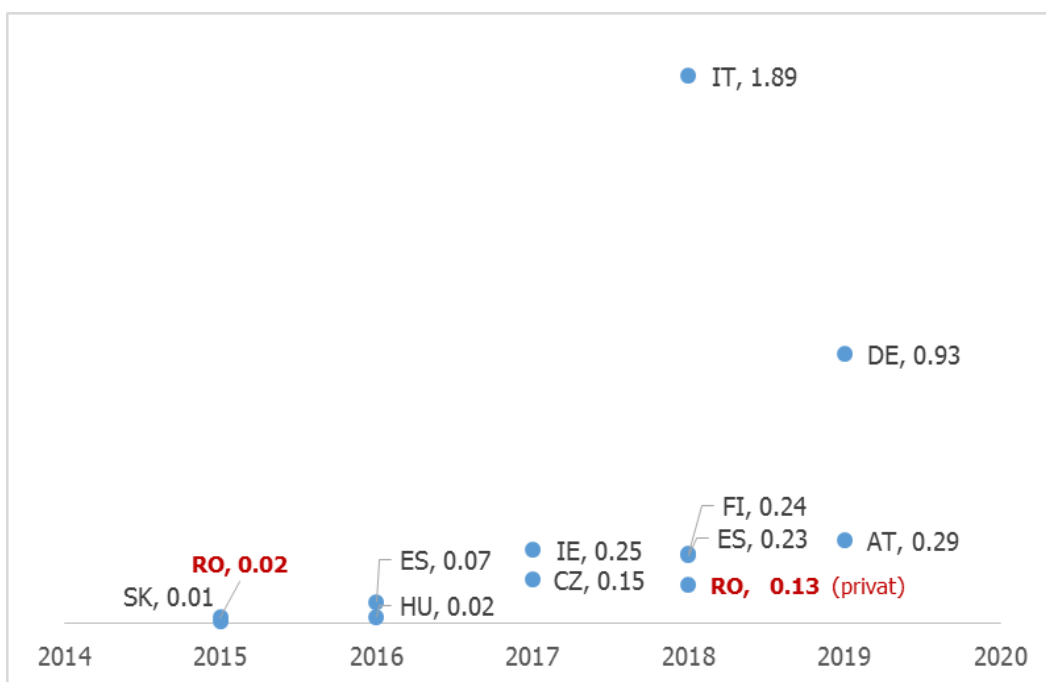
IE	2017	290	15	52,4 €	0.25
IT	2018	200	19	4348 €	1.89
RO	2015	255	10	10,13 €	0.02
RO	2018	20	7.30	>€ (*)	0.13
SK	2015	264	9-10	4 €	0.01
ES	2016	40	14,61	20 €	0.07
ES	2018	200	20	437 €	0.23
UK	2018	150	nelimitată	1315 €	n/a

(*) tranzacție privată

Grafic, valoarea normalizată a licențelor în banda 3400-3800 MHz la nivelul statelor (eurocenți/MHz/ an/locuitor) este prezentată în imaginea de mai jos.

Remarcând creșterea substanțială în timp a valorii atribuite acestei benzi, odată cu recunoașterea ei drept bandă primară pentru introducerea tehnologiilor 5G în Europa, observarea valorilor individuale ale celor 40 de licențe acordate în bandă (iar nu a prețurilor medii la nivelul statelor), conduce la următoarele rezultate (eurocenți/ MHz/an/loc.):

- medie simplă: 0,40 (excluzând România: 0,46)
- mediană: 0,20 (excluzând România: 0,23)
- medie fără extreme: 0,32 (excluzând România: 0,37)

Referințe europene privind prețurile de pornire

Proceduri de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzi de interes pentru procedura ANCOM au fost realizate recent în Europa sau se află în prezent în desfășurare.

Tabelul de mai jos sintetizează prețurile de pornire utilizate, după normalizarea acestora cu cantitatea de frecvențe, durata drepturilor, populația rezidentă în anul acordării, respectiv cursul de schimb tipic. Pentru comparabilitate cu celelalte valori prezentate în cuprinsul notei de fundamentare, prezentăm prețurile de pornire în eurocenți/MHz/an/populație rezidentă.

Stat (an) \ Banda	FR (2015)	DE (2015, 2019)	HU (2019)	IT (2018)	CH (2019)
700 MHz	3,13	0,54	1,13	3,61	1,47
700 MHz SDL				1,8	0,73
900 MHz		0,54			
1500 MHz		0,13			0,73
1800 MHz		0,26			
2100 MHz		0,03 (2019)	0,9		
2600 MHz			0,15		0,76
3400-3800 MHz	În curs de determinare	0,011 (2019)	0,34	0,17	0,07

Asimetriile observabile trebuie interpretate în conjuncție cu rezultatele procedurilor. De exemplu, în banda de 700 MHz rezultatele procedurilor sunt foarte apropiate de prețurile de pornire în Franța și Italia, însă de 2,2 ori mai mari în Germania, în timp ce în Elveția nu sunt cunoscute rezultatele procedurilor de selecție la nivelul fiecărei benzi de frecvențe.

De asemenea, în banda 3400-3800 MHz, rezultatele selecției din Italia au fost de 10 ori prețul de pornire, în timp ce în Germania au fost de 84 ori prețul de pornire.

Prețuri de pornire în România

Având în vedere referințele naționale și europene privind valorile licențelor și privind prețurile de pornire ale licitațiilor stabilite recente în Europa, tipul și duratele drepturilor în benzile care fac obiectul procedurii de selecție competitivă care va fi organizată de ANCOM și perspectivele de dezvoltare ale comunicațiilor mobile în România, propunem următoarele valori:

- 45 milioane euro pentru un bloc pereche de 5 MHz în banda de 700 MHz;
- 11,25 milioane euro pentru un bloc nepereche de 5 MHz (SDL) în banda de 700 MHz;
- 30 milioane euro pentru un bloc pereche de 5 MHz în banda de 800 MHz;
- 5 milioane euro pentru un bloc nepereche de 5 MHz (SDL) în banda de 1500 MHz;
- 6 milioane euro pentru un bloc pereche de 5 MHz în banda de 2600 MHz;
- 1 milion euro pentru un bloc nepereche de 5 MHz în banda 3400-3490 MHz pentru perioada 2020-2025;
- 3,5 milioane euro pentru un bloc nepereche de 10 MHz în banda 3400-3800 MHz pentru perioada 2026-2035.

În combinație cu blocurile de frecvențe care fac obiectul licitației, suma prețurilor de pornire este de 580 milioane euro, așa după cum se poate observa în tabelul de mai jos:

Bandă	Tip bloc	Număr blocuri	Preț pornire (mil. €)	Valoare (mil. €)
700 MHz	2x5 MHz	6	45	270
	1x5MHz SDL	3	11,25	33,75
800	2x5 MHz	1	30	30
1500	1x5 MHz SDL	8	5	40
2600 MHz	2x5 MHz	8	6	48
3500 MHz	1x5 MHz	18	1	18
	1x10 MHz	40	3,5	140
TOTAL		84		579,75

Normalizate cu dimensiunea blocurilor, durata drepturilor și populația rezidentă în România în anul acordării licențelor, prețurile sunt rezonabile în raport cu referințele utilizate, astfel:

- 1,55 eurocenți/MHz/an/locuitor, în benzile de 700 și 800 MHz;
- 0,77 eurocenți/MHz/an/locuitor, în 700 MHz (SDL);
- 0,34 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 1500 MHz (SDL);
- 0,31 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 2600 MHz;
- 0,172 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda 3400-3490 MHz, pentru blocurile de 1x5 MHz (sau 33 mii euro/MHz/an);
- 0,18 eurocenți/MHz/locuitor, în banda 3400-3800 MHz, pentru blocurile de 1x10 MHz (sau 35 mii euro/MHz/an).

2. Schimbări preconizate

Prin proiectul de act normativ se urmărește stabilirea valorii minime a taxei de licență ce urmează a fi reper în cadrul procedurii de selecție organizată de către ANCOM.

Procedura de selecție organizată pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio disponibile va fi una de tip competitiv (conceptul fiind definit prin art. 28 alin. (3¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare).

Procedura de selecție de tip competitiv este una adecvată pentru stadiul pieței de comunicații electronice din România și a fost utilizată în cel puțin două proceduri de selecție anterioare. Tipul de procedură a fost ales în scopul determinării, în anumite limite, a prețului pe care piața de comunicații electronice consimte să-l achite cu titlu de taxă de licență pentru utilizarea resursei limitate – frecvențele radio. Procedura de selecție de tip competitiv este potrivită deoarece în acest fel este evidențiat atât potențialul economic pe care îl oferă benzile de frecvențe radio, în general, cât și nivelul de valorizare a acestora de către persoanele interesate în contextul propriilor planuri de afaceri.

Cu toate acestea însă, acordarea drepturilor de utilizare prin procedură de selecție competitivă nu va urmări exclusiv reliefaarea evaluărilor ofertanților privind sumele ce urmează a fi achitate cu titlu de taxă de licență, ci și asigurarea unor criterii de precalificare, urmând ca aceste criterii să fie îndeplinite de fiecare persoană interesată de procedura de selecție.

În practică, în cazul procedurii de selecție competitivă, condițiile de precalificare ori cele de dezvoltare a rețelelor sunt aplicabile tuturor persoanelor interesate, urmând ca alocarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio să se realizeze în funcție de disponibilitatea ofertanților de a licita în cadrul unei proceduri transparente.

	<p>Odată cu acordarea drepturilor de utilizare, furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice pot efectua demersurile pentru lansarea rapidă și adecvată a noilor tehnologii în benzile de frecvențe radio adjudecate sau deținute ca urmare a procedurilor de selecție anterioare.</p> <p>Confirmând/reiterând angajamentul pentru facilitarea introducerii și dezvoltării în România a celor mai avansate tehnologii de comunicații electronice în beneficiul cetățenilor, a mediului de afaceri și a dezvoltării socio-economice în ansamblu, ne exprimăm determinarea pentru realizarea acțiunilor prevăzute în planul de măsuri al Strategiei 5G pentru România, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 429/2019.</p> <p>Astfel, procedura de selecție competitivă care va fi organizată de ANCOM în a doua jumătate a anului 2019 pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio se înscrie în planul de măsuri necesare pentru facilitarea introducerii și dezvoltării rețelelor și serviciilor 5G în România, permițând totodată valorificarea drepturilor nealocate în prezent.</p> <p>Prin acordarea resurselor de spectru radio în benzile de 700 MHz și 3400-3800 MHz sunt create premisele pentru lansarea serviciilor de comunicații electronice în termenele stabilite prin actele legislative adoptate la nivelul Uniunii Europene:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Articolul 1 din Decizia (UE) 2017/899 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2017 privind utilizarea benzii de frecvențe de 470-790 MHz în Uniune; b) Articolul 54 din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. <p>Proiectul mai are în vedere stabilirea unui termen pentru plata sumelor rezultate urmare a procedurii de selecție competitive.</p>
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	<p>Resursele limitate de spectru radio constituie bariere la intrarea pe piață, iar utilizarea acestora pentru comunicații mobile, în condițiile tehnice stabilite conform actelor normative aplicabile, este supusă unui regim de licențiere (autorizare).</p> <p>Cuantumul valorii minime pentru taxa de licență reprezintă un element important în proiectarea procedurii de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio.</p> <p>Consiliul Concurenței a avizat proiectul de act normativ prin avizul său înregistrat cu nr. ____/_____.</p>
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Cheltuielile directe ale câștigătorilor procedurii de selecție competitivă se raportează la cuantumul taxei de licență ce rezultă în urma procedurii, sumele făcându-se venit la bugetul de stat.
2 ¹ . Impactul asupra sarcinilor administrative	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2 ² . Impactul asupra	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

întreprinderilor mici și mijlocii	
3. Impactul social	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Impactul asupra mediului	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		2019	2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat	Valorile rezultate în urma procedurii de selecție, ce are ca punct de plecare valoarea minimală stabilită conform proiectului de act normativ, se vor face venit la					

	bugetul de stat. Sumele finale ce se fac venit la bugetul de stat se determină în urma ofertelor depuse în cadrul procedurii de selecție.					
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații	Proiectul de act normativ propune încasarea sumelor rezultate în urma procedurii de selecție să fie achitate în termen de cel mult 15 zile de la data anunțării rezultatelor procedurii de selecție.					

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
<p>1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții</p>	<p>Prin proiect se propune abrogarea:</p> <p>i) Hotărârii Guvernului nr. 605/2012 privind stabilirea cuantumului valorilor minime a taxelor de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 790-862 MHz, 880-915 MHz/925-960 MHz, 1710-1785 MHz/1805-1880 MHz și 2500-2690 MHz;</p> <p>ii) Hotărârii Guvernului nr. 702/2015 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență.</p>
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	ANCOM a supus conținutul prezentului proiect de act normativ procesului de consultare publică prin afișare pe pagina de Internet www.ancom.org.ro , în cadrul secțiunii Consultare.
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	Nu este cazul.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, cu modificările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente, cu modificările și completările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Proiectul de hotărâre necesită avizul Consiliului Legislativ și al Consiliului Concurenței.
6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Conținutul proiectului de hotărâre a fost publicat pe pagina de internet a ANCOM în data de _____, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de hotărâre a Guvernului privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență.

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
Sorin Mihai GRINDEANU

Avizăm favorabil

Ministrul finanțelor publice,
Viceprim-ministru, interimar

Ministrul justiției,
Viceprim-ministru pentru implementarea
parteneriatelor strategice ale României,
interimar

Eugen Orlando TEODOROVICI

Ana BIRCHALL